

(Deel)evaluatie Green Deal Sportvisserij Loodvrij

Werkgroep 3: Duurzame en aantrekkelijke alternatieven

In artikel 14 (“Evaluatie”) van de Green Deal Sportvisserij Loodvrij is afgesproken dat de werkgroepen 1 t/m 3 alle resultaten van de inspanningen in kaart brengen. In de Green Deal Sportvisserij Loodvrij zijn de volgende artikelen opgenomen die betrekking hebben op werkgroep 3 Duurzame en aantrekkelijke alternatieven:

Artikel 4 Aantrekkelijke en duurzame alternatieven

1. Partijen dragen er zorg voor dat het reduceren van het loodgebruik niet de omslag tot een ander verontreinigend of schaars materiaal tot gevolg heeft en benadrukken dat het lood in ieder geval niet vervangen wordt door andere zware metalen die het milieu of de volksgezondheid belasten.
2. Dibevo en Sportvisserij Nederland zetten zich in om te zorgen dat er voldoende geschikte, aantrekkelijke en duurzame alternatieven voor lood beschikbaar zijn om te kunnen gebruiken in de sportvisserij. Zij brengen deze alternatieven bovendien actief onder de aandacht van de gebruiker en stimuleren het gebruik ervan.
3. De alternatieven mogen geen andere prioritair of prioritair gevaarlijke stoffen bevatten. De alternatieven mogen geen stoffen bevatten die een overschrijding van de waterkwaliteitseisen veroorzaken.
4. Partijen nodigen actief marktpartijen die duurzame alternatieven voor lood beschikbaar stellen, produceren of ontwikkelen, of daartoe voornemens zijn, uit om als (samenwerkings)partner of Partij deel te nemen aan het platform dat opgericht wordt binnen deze Green Deal.

Artikel 10 Spoor 3. Duurzame en aantrekkelijke alternatieven.

1. In Spoor 3 wordt gewerkt aan de beschikbaarheid en het onder de aandacht brengen van aantrekkelijke en duurzame alternatieven voor lood. Samen met loodproducenten en detailhandel wordt door de aan Spoor 3 deelnemende Partijen ingezet om de verkoop van loodalternatieven een stevige impuls te geven door onder andere:
 - a. het organiseren van informatiebijeenkomsten voor de Retail over loodalternatieven;
 - b. het prominent presenteren van loodalternatieven in het aanbod;
 - c. het aanbieden van een loodalternatief bij events en bij overige communicatiemomenten in het kader van de Green Deal.
 - d. Het formuleren van criteria door en voor marktpartijen (binnen de in artikel 4, lid 3 gestelde voorwaarden) waaraan duurzame alternatieven moeten voldoen.
 - e. Gebruikmakend van de geformuleerde criteria geeft Sportvisserij Nederland voor een aantal voor de hand liggende materialen aan welke vanuit waterkwaliteitsoogpunt de voorkeur verdienen voor het ontwikkelen van duurzame alternatieven en stelt deze informatie algemeen beschikbaar.
2. Aansluitend op Spoor 1 wordt een aanvullend en specifieke communicatiestrategie opgezet waarbij sportvissers die zelf lood verwerken bewust worden gemaakt van de (gezondheids)risico's hiervan. De aan Spoor 3 deelnemende Partijen ontwikkelen concrete handvatten voor de sportvisser om zelf loodvrije alternatieven te maken.
3. De aan Spoor 3 deelnemende Partijen richten een platform op voor marktpartijen met als doel de samenwerking met hen te versterken en het aanbod van duurzame alternatieven te vergroten.
4. Aan de uitwerking van Spoor 3 nemen deel: Sportvisserij Nederland en Dibevo.

Deelname werkgroep

Naast Dibevo en Sportvisserij Nederland namen de Unie van Waterschappen en het Ministerie van Infrastructuur en Milieu deel aan deze werkgroep.

Inspanningen werkgroep

- *Verenigen van de hengelsportbranche:*

Dibevo is de brancheorganisatie van o.a. dierenspecialisten. Veel dierenspecialisten hebben een klein aanbod aan hengelsportmateriaal. Een klein deel van de leden van Dibevo heeft een wat uitgebreider aanbod. De meeste grote en gespecialiseerde hengelsportwinkels zijn echter niet georganiseerd. In 2017 en 2018 heeft o.a. Sportvisserij Nederland zich ingezet om de hengelsportbranche te organiseren. Dit heeft medio 2018 geleid tot de Belangenvereniging Nederlandse Hengelsport Ondernemers (BNHO). Om het fundament van

deze vereniging te verstevigen en deze vereniging te ondersteunen bij het reilen en zeilen van een vereniging, heeft Dibevo zich ingespannen voor de BNHO. Ondanks grote inzet heeft dit helaas niet geleid tot een stabiele vereniging, waarna de BNHO ook ter ziele is gegaan. Voor de Green Deal partners betekende dit dat er niet één aanspreekpunt was vanuit de hengelsportbranche, maar honderden partijen met veelal verschillende standpunten en inzichten aangaande lood en de door de Green Deal partners gewenste transitie naar een loodvrije hengelsport.

- *Informereren bedrijven:*

Sportvisserij Nederland en Dibevo hebben verschillende grote spelers uit de Nederlandse hengelsportbranche, zoals Spro, Korda, Preston Innovations en Raven, bezocht. Tijdens deze bezoeken zijn deze bedrijven geïnformeerd over de Green Deal Sportvisserij Loodvrij en alle nationale en Europese ontwikkelingen. Het is duidelijk dat de verschillende bedrijven er wisselend in zitten. Waar de ene rustig wacht op een eventueel wettelijk verbod, gaat de ander nu al proactief aan de slag met de ontwikkeling van alternatieven. Waar alle bedrijven hetzelfde over denken:

- (1) de schaalgrootte (Nederland vormt maar een zeer klein deel van de internationale afzetmarkt en alleen loodvrij produceren voor Nederland is daarom niet interessant);
- (2) het 'level playing field' (wat voor mij geldt, moet ook voor mijn (internationale) concurrenten gelden);
- (3) wie garandeert mij welke materialen (inter)nationaal wél als duurzaam c.q. milieuvriendelijk worden bestempeld?

Dibevo heeft haar leden via verschillende kanalen geïnformeerd over de Green Deal Sportvisserij Loodvrij, de risico's van het hanteren van vislood in winkels en beschikbare loodalternatieven.

Sportvisserij Nederland en Dibevo hebben alle bij hun bekende hengelsportwinkels, commerciële visvijvers, groothandels en producenten tweemaal per brief geïnformeerd over alle facetten van loodvrij vissen en de Green Deal Sportvisserij Loodvrij, inclusief posters en flyers ter promotie.

- *Bepalen duurzame/milieuvriendelijke alternatieven:*

Op basis van de Nederlandse waterkwaliteitseisen en de eventuele normoverschrijdingen van stoffen heeft de werkgroep een lijst met stoffen opgesteld waar loodalternatieven idealiter uit zouden bestaan. Geconcludeerd is dat met de kennis van nu in ieder geval beton, glas, ijzer, steen en wolfram kunnen worden gezien als duurzame stoffen voor de productie van loodalternatieven.

Van deze informatie is een factsheet gemaakt die beschikbaar is gesteld aan bedrijven. De onderbouwing van de gemaakte keuzes is tevens als veelgestelde vraag opgenomen op www.sportvisserijloodvrij.nl.

- *Testen loodvervangers/-alternatieven:*

Om inzicht te krijgen in de samenstelling van loodalternatieven die beschikbaar zijn op de Nederlandse markt, heeft Sportvisserij Nederland ongeveer 100 alternatieven op samenstelling laten testen door een gerenommeerd laboratorium. Hieruit bleek dat ongeveer de helft van de geteste alternatieven bestond als door de Green Deal partners bestempelde milieuvriendelijke materialen. De andere helft bestond in meer of mindere mate uit niet-duurzame/milieuvriendelijke stoffen. Met name zink en in minder mate tin en koper vielen daarbij op. Zink, tin en koper zijn metalen met een relatief hoog soortelijk gewicht (circa 30% lager dan lood) en een relatief laag smeltpunt, waardoor ze goed te vervormen zijn. Daarnaast is zink ook nog eens aantrekkelijk geprijsd en internationaal al breed verkrijgbaar. Dit laatste komt o.a. door het loodverbod in Denemarken (2005), waar vooral een omslag heeft plaatsgevonden van lood naar zink.

- *Promoten loodalternatieven:*

Alle loodalternatieven die voor het overgrote deel bestaan uit het lijstje van duurzame/milieuvriendelijke stoffen, zijn gepromoot via www.sportvisserijloodvrij.nl,

hengelsportmagazines, posters, flyers, etc. Meer hierover in de evaluatie van werkgroep 1 Communicatie en bewustwording.

Sportvisserij Nederland heeft jaarlijks tienduizenden milieuvriendelijke alternatieven (budget jaarlijks € 50k) ingekocht en gebruikt ter promotie van loodvrij vissen van honderden evenementen en activiteiten. Ook vele verenigingen zijn hiermee voorzien van loodvrije materialen voor hun activiteiten.

Hengelsportwinkels zijn geïnformeerd over de verkrijgbaarheid van loodalternatieven via groothandels en (inter)nationale producenten. Tevens zijn bij pilotgebieden (werkgroep 2) hengelsportwinkels geholpen bij het aanschaffen van loodalternatieven.

- *Bijdragen processen m.b.t. loodvrij vissen:*
Sportvisserij Nederland heeft input geleverd aan het European Chemical Agency (ECHA) aangaande het Europese voorstel tot beperkingen voor het in de handel brengen en gebruiken van vislood in het kader van REACH. Tevens heeft Sportvisserij Nederland verschillende bijeenkomsten van het ECHA bijgewoond om ervaringen vanuit de Nederlandse situatie te delen en vergaarde kennis in te brengen.
Daarnaast hebben werkgroepleden bijdragen geleverd aan een zogenaamde CIRCO track, waarin geprobeerd is om o.a. producenten van lood en loodvervangers verder te helpen bij het ontwikkelen, produceren en op de markt brengen van milieuvriendelijke loodalternatieven. Helaas is deze CIRCO track vanwege een gebrek aan interesse vanuit de hengelsportbranche uiteindelijk niet doorgegaan.

Gesignaleerde uitdagingen

- *Beperkt aanbod en verkrijgbaarheid:*
Ondanks dat het aanbod van loodvrije visgewichten groeit, is het aanbod ten opzichte van het brede scala aan loodhoudende visgewichten nog altijd zeer beperkt. Daarnaast zijn het vooral relatief kleine en nieuwe producenten/verdelers die loodalternatieven op de markt zetten, die in de meeste gevallen nog niet goed hun weg hebben gevonden naar de hengelsportwinkels. De verkrijgbaarheid is daarom beperkt. Verder zijn loodalternatieven soms (fors) duurder dan lood, vooral in de roofvisserij bij het gebruik van wolfram/tungsten. Een uitgebreid overzicht van het aanbod, de verkrijgbaarheid en de uitdagingen per hengelsportdiscipline is te vinden in bijlage 1. Een precieze schatting is lastig te maken, maar waarschijnlijk vormt lood nog circa 95% van het aanbod van werpgewichten.
Wat hier ook mee verband houdt zijn de loodvoorraden bij groothandels/winkels en bij sportvissers. Een deel van de groothandels/winkels en sportvissers zal eerst het lood willen verkopen of op willen maken, voordat overgeschakeld wordt op loodalternatieven.
- *Participatie en samenwerking hengelsportbranche:*
Vanuit de ervaringen van werkgroepleden, maar ook vanuit het ECHA met haar oproepen voor informatie en kennissessies, en het animo om deel te nemen aan een CIRCO track, blijkt de bereidwilligheid van de hengelsportbranche om samen met de Green Deal partners te werken aan een loodvrije hengelsport laag. De hengelsportbranche lijkt behoorlijk conservatief en vast te houden aan het gebruik van lood. Het gebrek aan organisatie en het ontbreken van een branchevereniging (buiten Dibevo voor wat betreft de dierspecialzaken) maken het daarnaast lastig om daadwerkelijk met de sector aan de slag te gaan. Uit de gesprekken van Sportvisserij Nederland en Dibevo met grote spelers uit de hengelsportbranche, blijkt echter wel dat sommige bedrijven willen verduurzamen. In 2021, na de publicatie van het voorstel van het ECHA om de verkoop en het gebruik van vislood te gaan verbieden, lijkt de interesse om loodalternatieven te ontwikkelen te zijn gegroeid.
- *Duidelijkheid duurzame/milieuvriendelijke alternatieven:*
Het lijstje met duurzame/milieuvriendelijke alternatieven voor vislood zoals door de Green Deal partners is vastgesteld, is summier. In de hengelsportbranche is veel onduidelijkheid ontstaan over welke alternatieve materialen er nu en in de toekomst wel en niet geproduceerd

en verkocht mogen worden in Nederland. Wat uit de gesprekken met groothandels blijkt, is dat zij er met een andere bril naar kijken dan de Green Deal partners. Met name zink, tin en koper worden namelijk veel gebruikt in loodvervangers en worden geaccepteerd in – voor zover bekend – alle andere Europese landen. In Nederland bestaat het aanbod van loodalternatieven voor ongeveer de helft uit producten van zink, tin en koper. In overeenstemming met de gemaakte afspraken kan Sportvisserij Nederland die nu niet promoten, waardoor er veel onduidelijkheid bij de hengelsportbranche en sportvissers is ontstaan. Betere en duidelijkere communicatie hierover is essentieel.

Op basis van de ervaringen van Sportvisserij Nederland en de beschikbare milieuvriendelijke loodalternatieven, kan geconcludeerd worden dat het overgrote deel en misschien wel 90-95% van het totale aanbod aan werpgewichten, op termijn kan worden vervangen door milieuvriendelijke alternatieven. Alleen voor de kleine knijplootjes en de “gegoten” voerkorven (zoals method feeders, pellet feeders, etc.) lijkt het zo goed als onmogelijk deze niet van bijvoorbeeld zink- en tinlegeringen te produceren.

Verduidelijking en mogelijk ook heroverweging van het standpunt m.b.t. milieuvriendelijke alternatieven is daarnaast ook aan te raden. Uiteraard is het van belang om door te gaan met het stimuleren van het toepassen van milieuvriendelijke materialen (ijzer, staal, composiet, glas, steen en beton) in loodalternatieven. Voor producten die alleen te vervaardigen zijn uit minder gewenste materialen zoals zink, tin en koper, kan worden overwogen om ook deze producten te accepteren en promoten als best beschikbare alternatief.

Uit de beschouwing per sportvisserijdiscipline (bijlage 1) blijkt dat voor de disciplines waar het loodverlies het grootst is, vooral alternatieven van milieuvriendelijke materialen voorhanden zijn. Voor sommige andere (zoetwater)disciplines, blijkt juist dat een aanzienlijk deel van het aanbod aan loodalternatieven bestaat uit zink(legeringen) en tin. Deze disciplines worden echter minder frequent toegepast en het verlies van materiaal is daarbij aanzienlijk lager dan bijvoorbeeld op de zoute wateren, waardoor het totale aandeel aan minder gewenste loodalternatieven ook relatief klein is.

- *Voorlichtingscampagne zelf gieten van lood en het zelf maken van milieuvriendelijke loodalternatieven:*

Een klein deel van de sportvissers, vooral in het kustgebied en bedoeld voor de zeehengelsport, smelt en giet nog zelf lood. Loodmallen zijn nog altijd in omloop en bij veel hengelsportwinkels verkrijgbaar. De precieze omvang van deze groep is onbekend en deze zelfgieters zijn lastig te bereiken. Dit item hoort vooral thuis in werkgroep 1 Communicatie en bewustwording, maar is nog onvoldoende van de grond gekomen met het ministerie van VWS en GGD's. De werkgroepleden concluderen dat vanuit deze werkgroep (werkgroep 3) het zelf vervaardigen van milieuvriendelijke alternatieven nog extra gestimuleerd had kunnen worden. Voor een eventueel vervolg wordt verwacht dat dit mogelijk verder bij kan dragen aan een transitie naar loodvrij vissen en de al behaalde positieve resultaten.

Vanuit werkgroep 3 Duurzame en Milieuvriendelijke alternatieven wordt verder gesignaleerd dat indien loodvervangers van onvoldoende kwaliteit en/of fors duurder zijn dan bestaande loodhoudende producten, er een risico is dat het zelf gieten – en eventueel verkopen – van lood juist gaat toenemen. Dit is iets wat te allen tijde voorkomen dient te worden met het oog op de volksgezondheid.

Samenvattend kan worden geadviseerd om:

- Het standpunt m.b.t. milieuvriendelijke loodalternatieven te verduidelijken en mogelijk te heroverwegen;
- De samenwerking met de hengelsportbranche nogmaals op te zoeken om het aanbod en de verkrijgbaarheid van goede loodalternatieven te vergroten;
- Extra aandacht te schenken aan de milieurisico's bij het zelf gieten van (vis)lood.

Bijlage 1: overzicht loodvervangers per hengelsportdiscipline

Hieronder wordt per hoofddiscipline (zee-, karper-, roof- en witvissen) vanuit Sportvisserij Nederland een gesimplificeerd overzicht gegeven van het bekende huidige aanbod van milieuvriendelijke loodvervangers en de beperkingen en uitdagingen die worden gesignaleerd door Sportvisserij Nederland. Met "milieuvriendelijk alternatief" wordt bedoeld een alternatief die voor het overgrote deel gemaakt is van de door de Green Deal partners als milieuvriendelijk bestempelde materialen zoals ijzer, beton, glas en wolfraam/tungsten.

Zeevissen

In de zeevisserij wordt over het algemeen gevist met gewichten tussen de 100 en 300 gram. Het verlies van materiaal is afhankelijk van de locatie waar wordt gevist. Vanaf het strand en vanaf een boot op zandbodems is de kans op vastraken vaak zeer klein en wordt nauwelijks materiaal verloren. In havens en op pieren, met veel stenen en blokken, wordt net als vanaf een boot boven wrakken, relatief veel materiaal verloren. De aantallen totale hoeveelheden loodverlies zijn door de hoge gewichten die worden gebruikt en de vele locaties met obstakels (stenen/blokken) in de zeevisserij daarom het grootst van alle hengelsportdisciplines.

Beschikbaarheid van alternatieven

Voor de zeevisserij zijn verschillende loodalternatieven beschikbaar van:

- (Giet)ijzer: met name geschikt voor de wrakvisserij en visserij in havens en pieren, voor als het niet te hard stroomt en ankers niet noodzakelijk zijn.
- Staal: met name geschikt voor de strandvisserij en visserij op zandvlaktes vanaf boten. Sinds medio 2021 ook exemplaren met klapankers beschikbaar.
- Composiet (met ijzer verzwaaard): in meerdere varianten en gewichten beschikbaar en voor verschillende vormen van zeevissen toepasbaar.
- (Verzwaard) beton: in meerdere varianten en gewichten beschikbaar en voor verschillende vormen van zeevissen toepasbaar. Het beton wordt verzwaaard met ijzer(poeder). Een deel van de alternatieven wordt (semi-)hobbymatig en momenteel dus nog op kleine schaal geproduceerd.

De meeste beschikbare loodalternatieven zijn specifiek ontwikkeld voor de zeevisserij. Sommige loodalternatieven zijn vooral bedoeld voor het karpervissen en zijn mogelijk minder geschikt voor zout water. De (gekleurde) Yuki loodalternatieven zijn sinds ongeveer 2020 helaas niet meer beschikbaar. Deze alternatieven voor met name de strandvisserij waren zeer gewild bij sportvissers die over wilden schakelen naar loodvrij. Een andere producent heeft in 2021 stalen strandvisgewichten met en zonder klapankers op de markt gebracht. Daar wordt veel van verwacht en dit product kan de transitie echt versnellen. Toch is het aanbod loodvervangers qua typen/soorten, maten, kleuren, etc. nog altijd zeer beperkt.

Verkrijgbaarheid van alternatieven

De verkrijgbaarheid van de meeste alternatieven is slecht. Enkele winkels verkopen het, maar verder is het vooral goed online zoeken naar de juiste producten. Dit komt deels doordat de loodalternatieven, m.u.v. de niet meer beschikbare/leverbare Yuki's, niet van gerenommeerde producenten afkomstig zijn met een verdeelnetwerk, vertegenwoordigers, etc.

Kwaliteit van alternatieven

Dit is zeer persoonlijk, maar over het algemeen kan gezegd worden dat sportvissers erg tevreden zijn over de stalen en ijzeren alternatieven. Het (soortelijk) gewicht is nog vrij hoog en de afwerking van deze producten is strak, waardoor bijvoorbeeld werpafstand niet nadelig is t.o.v. lood. Ook producten van verzwaaard beton en composiet zijn voor bepaalde vormen van zeevissen een goed alternatief, vooral als het prijstechnisch interessant (goedkoper dan lood) is. Dit geldt vooral voor het zeevissen op locaties waar relatief veel materiaal wordt verloren door obstakels onder water.

Voor een recreatieve zeevisser die enkele keren per jaar vist, zullen de huidige beschikbare loodalternatieven waarschijnlijk voldoende zijn, mits ze wijdverspreid verkrijgbaar zijn. Voor hoogfrequente en wedstrijdvisser, is vooral het aanbod nog onder de maat.

Uitdagingen

De grootste uitdagingen zitten in het vergroten van het aanbod en de verkrijgbaarheid van met name loodalternatieven van ijzer en staal. Voor de relatief eenvoudige gewichten die op pieren, in havens en bij wrakken worden gebruikt, zou de productie van (giet)ijzeren gewichten sterk omhoog moeten. De grootste verdeler van zeevislood in Nederland en België wil tot op heden echter geen stappen zetten in de transitie naar loodvrij vissen en wil niet met Dibevo en Sportvisserij Nederland over de Green Deal praten. Daarnaast zijn de zeevismerken vooral internationaal en zijn die net zoals Yuki nogal zoekende in de omschakeling naar loodvrij vissen.

Het probleem van het zelfgieten en bijbehorende risico's is hierbij buiten beschouwing gelaten, al lijkt de prijs van werpgewichten in de zeevisserij een groter item dan in de sportvisserij op zoete wateren. Omdat op sommige locaties relatief veel materiaal wordt verloren, kan een te hoge prijs van een loodalternatief eerder een reden zijn om nog met lood te blijven vissen of juist zelfs lood te gaan gieten. Producten van ijzer/staal en beton zouden bij massaproductie echter waarschijnlijk niet duurder hoeven te zijn dan producten van lood. Mogelijk zijn ze dan zelfs goedkoper, vanwege de lagere grondstofprijs van ijzer/staal ten opzichte van lood.

Karpervissen

In de karpervisserij worden meestal werpgewichten tussen de 60 en 200 gram gebruikt. Op rivieren gaat het soms om nog zwaardere gewichten en voor de visserij op kleine karpertjes worden ook andere methoden gebruikt zoals de methodfeeder waar juist lichtere werpgewichten worden gekozen. Naar verwachting is het totale verlies aan lood in kg's voor de binnenvisserij (zoet water) het grootst bij het karpervissen. Een (onbekend) deel van de karpervissers maakt gebruik van een zogenaamd drop-off systeem, waarbij het werpgewicht bij een aanbeet van een karper losschiet en in het water achterblijft. Verder vindt verlies van materiaal plaats bij het vastraken aan obstakels, zoals stenen, bomen en waterplanten.

Beschikbaarheid van alternatieven

Voor de karpvisserij zijn verschillende loodalternatieven beschikbaar van:

- Staal: één producent maakt al meer dan vijf jaar geschikte alternatieven van staal in verschillende vormen en gewichten.
- Composiet (met ijzer verzaard): in verschillende gewichten beschikbaar.
- (Verzaard) beton: van verschillende producenten in meerdere varianten en gewichten beschikbaar. Het beton wordt verzaard met ijzer(poeder). Een deel van de alternatieven wordt (semi-)hobbymatig en op kleine schaal geproduceerd.
- Steen: verschillende producenten bieden natuurlijke stenen en kiezels aan. Veelal met wartel er aan, maar soms ook met "straps" waarmee sportvissers zelf stenen aan hun lijn kunnen bevestigen.

Een deel van de karpvissers vist met werpgewichten met een wartel, een ander deel met werpgewichten met een tube/gat door het gewicht ("inline"). Er is slechts één loodalternatief beschikbaar voor het inline vissen en ook nog slechts in één gewicht (60 gram).

Verder zijn er van ijzer/staal beperkte keuzes in type wartel en beschikbaarheid, terwijl ijzer/staal qua soortelijk gewicht het dichtst in de buurt komt van lood. Voor de lichtere gewichten zoals verzaard beton en stenen, is de beschikbaarheid groter.

Verkrijgbaarheid van alternatieven

De verkrijgbaarheid in (fysieke) winkels is over het algemeen slecht. Sommige merken stenen en verzaard beton zijn redelijk verkrijgbaar. Voor de meeste alternatieven moet echter online worden gezocht, zowel nationaal als internationaal. Medio 2021 is er een nieuwe producent van karpengewichten van verzaard beton begonnen met het uitbreiden van het verkoopnetwerk in Nederland. Verder kan van de meeste alternatieven worden gezegd dat het niet van grote gerenommeerde merken afkomstig is, waardoor bestaande netwerken en verkoopstromen niet kunnen worden benut.

Kwaliteit van alternatieven

Dit blijft persoonlijk, maar de kwaliteit van de beschikbare alternatieven voor de karpvisserij is goed te noemen.

Uitdagingen

Aanbod van inline gewichten en van alternatieven van ijzer/staal zijn nog op een onvoldoende niveau. Daarnaast is de verkrijgbaarheid nog te beperkt en komen alleen de sportvissers die actief op zoek gaan naar loodalternatieven bij de beschikbare producten terecht.

Naast de beschikbare milieuvriendelijke alternatieven die hierboven zijn beschreven, is het aanbod van producten van met name zink de laatste jaren sterk gegroeid. Ook grote spelers uit de hengelsportbranche zijn met zink aan de slag gegaan, waardoor hier wel een behoorlijk aanbod van goed verkrijgbare en kwalitatief hoogwaardige loodalternatieven is ontstaan.

Roofvissen

Het vissen op roofvis vindt zowel plaats met heel licht materiaal (bijvoorbeeld op baars stilstaande wateren) als met zware montages op meerval op de rivier. De verscheidenheid van werpgewichten (enkele grammen tot wel 500 gram) is dan ook groot, al zal het overgrote deel van de roofvissers gebruik maken van gewichten tussen de 5 en 20 gram. Binnen de roofvisserij wordt (uiteraard) met name materiaal verspeeld op plaatsen met veel obstakels, zoals op rivieren en in stadsgrachten. Op meren en in polders is het verlies van materiaal gering.

Beschikbaarheid van alternatieven

Voor de roofvisserij zijn verschillende loodalternatieven beschikbaar van:

- Wolfram/tungsten: de laatste jaren is hier een zeer uitgebreid assortiment van ontstaan van >10 verschillende grote en bekende merken/leveranciers. Het gaat hier meestal om verschillende werpgewichten tot ongeveer 15 gram en in uitzonderingen tot ongeveer 30 gram.
- RVS/staal: vanaf 2020 zijn enkele producenten met RVS jigheads en andere typen werpgewichten voor de roofvisserij op de markt gekomen.
- (Verzwaard) beton: één producent heeft producten van verzwaard beton voor de meervalvisserij in haar assortiment.

Voor de lichte werpgewichten is het aanbod aan loodalternatieven zeer groot te noemen. Dit is vooral van het prijzige tungsten, maar ook steeds meer van (roestvrij)staal. Voor de zwaardere gewichten (>20 gram) voor de visserij op met name snoek en meerval en de visserij met dood aas, is het aanbod nog zeer beperkt, zo niet nihil.

Naast deze loodvrije alternatieve werpgewichten, is veel ander kunstaas al sinds jaar en dag loodvrij. Zo werden veel zogenaamde "hard baits" altijd al zonder lood geproduceerd en zijn sinds het loodverbod in Denemarken alle grote Scandinavische merken al over op loodvrij in nagenoeg al het kunstaas.

Verkrijgbaarheid van alternatieven

De verkrijgbaarheid van de beschikbare milieuvriendelijke loodalternatieven is over het algemeen goed. Niet elke winkel verkoopt elk merk, maar de meeste hengelsportwinkels hebben een behoorlijk aanbod aan loodalternatieven voor de roofvisserij.

Kwaliteit van alternatieven

De kwaliteit van de tungsten alternatieven is zeer hoog en de producten zijn door het hogere soortelijke gewicht en omdat het harder is dan lood in principe beter dan lood. Daar is de prijs echter ook naar voor tungsten alternatieven. Het is fors (factor 2-5) duurder dan producten van lood. Ook de producten van (roestvrij)staal zijn van goede kwaliteit.

Uitdagingen

Het aanbod aan loodvrije werpgewichten boven de ongeveer 20 gram is nog zeer beperkt en het aanbod van (roestvrij)staal zou zowel in lichte als zwaardere gewichten nog mogen groeien.

Witvissen

De grootste groep zoetwatervissers, zowel recreatief als in wedstrijdverband, vist op witvis (zoals blankvoorn, brasem en zeelt). Het vissen op witvis vindt zowel plaats met een werphengel als vaste hengel. Bij een vaste hengel wordt een dobber gebruikt die in 99% van de gevallen met knijploodjes wordt verzwaard. Aan de werphengel wordt een grote verscheidenheid aan (voer)korven of werpgewichten gebruikt, afhankelijk van het water en de vissoort waarop wordt gevist.

Beschikbaarheid van alternatieven

Voor de witvisserij zijn verschillende loodalternatieven beschikbaar van:

- IJzer/staal: enkele bedrijven produceren verschillende typen ronde, vierkante en halfronde voerkorven van staal. Verder is er één bedrijf die als alternatief voor knijploodjes (voor onder de dobber) ijzeren staafjes met siliconen tubes levert, ook als kant-en-klare tuigjes. Het aanbod aan vislood voor de witvisserij is echter groot, met zeer veel verschillende fabrikanten en merken die allemaal net iets anders vormgegeven producten aanbieden. Nog lang niet alle producten zijn in een loodvrije variant beschikbaar.

Naast deze specifieke voerkorven/(method)feeders en gewichtjes voor onder de dobber, worden ook werpgewichten van ongeveer 10 tot 50 gram voor het witvissen. Het aanbod hiervan staat beschreven onder karpervissen en is voor deze wat lichtere gewichten zeer beperkt.

Voor de meer geavanceerde voerkorven/(method)feeders waarbij het product in een bepaalde mal wordt gegoten, zijn nog nauwelijks milieuvriendelijke loodvrije alternatieven beschikbaar. Alleen de lichtere varianten zijn soms (onbewust) loodvrij gemaakt, omdat het product met lood te zwaar zou worden. Ook zogenaamde "speedkorven" waarbij het gewicht centraal aan of onder de voerkorf zit, zijn nog zeer beperkt beschikbaar van ijzer/staal. Wel zijn er behoorlijk veel verschillende typen en gewichten loodalternatieven voor de witvisserij (voerkorf/(method)feeder) van zink of zinklegeringen (vooral ZAMaK = zink, aluminium, magnesium en koper) beschikbaar.

Naast de ijzeren staafjes met siliconen tubes is er geen milieuvriendelijk alternatief beschikbaar voor de loodhageltjes (ingesneden hageltjes die je om de lijn kan bevestigen). Ook hiervoor geldt dat van zink en met name tin veel verschillende aanbieders loodalternatieven aanbieden. Dit aanbod dateert al van het verbod op het gebruik van vislood in het Verenigd Koninkrijk (jaren '80) van 0,06 – ca. 28 gram (1 ounce). De loodhageltjes/knijploodjes kunnen ook in die vorm niet door ijzer o.i.d. worden vervangen, omdat het dan niet meer zacht en knijpbaar is. Tin en zink zijn daarom in principe de enige twee geschikte alternatieven, tenzij je voor een andere montage gaat zoals ijzeren staafjes. Als laatste is ook van vele merken kneedbaar tungsten ('tungsten putty') beschikbaar. Een enkele producent levert ook een soort van kneedbaar ijzer. Hiermee kan een sportvisser zelf een balletje gewicht om de lijn kneden. Dit wordt veelal in de karpervisserij gebruikt om de montage uit te balanceren. Om een dobber exact uit te peilen is het minder geschikt.

Verkrijgbaarheid van alternatieven

De stalen voerkorven zijn in 2021 redelijk verkrijgbaar in verschillende hengelsportwinkels. De ijzeren staafjes en kant-en-klare loodvrije tuigjes worden steeds beter verkrijgbaar. De loodalternatieven van

zink en tin (zowel knijpgewichtjes als (method)feeders) worden gemaakt en verdeeld door grote en bekende merken en zijn daarom goed verkrijgbaar.

Kwaliteit van alternatieven

De beschreven milieuvriendelijke (voer)korven, ijzeren staafjes en kant-en-klare tuigjes is goed. Ook de prijs van de stalen (voer)korven is vergelijkbaar of misschien zelfs lager dan de alternatieven van lood.

Uitdagingen

Voornaamste is het vergroten van het aanbod van typen (voer)korven van ijzer/staal. Daarnaast kan de verkrijgbaarheid nog verbeteren. Net als in de andere disciplines zijn ook hier nog nauwelijks grote spelers bezig om dergelijke loodvrije alternatieven op de markt te zetten.

Voor de meer geavanceerde voerkorven/(method)feeders die in een mal worden gegoten, lijkt het ook niet voor de hand liggend dat daar op korte termijn loodalternatieven anders dan van zink(legeringen) op de markt gaan komen.

Voor loodhagels/-gewichten tot circa 2 gram die je onder een dobber om de lijn heen kan klemmen, is en komt naar verwachting ook geen milieuvriendelijk alternatief beschikbaar. Een deel van de sportvissers zou over kunnen op ijzeren staafjes, maar dit vraagt wel een grote aanpassing in ingesleten patronen. De “non-toxic” varianten van tin lijken momenteel het beste alternatief.